

Open Venster

Contactblad Klooster St. Franciscus Alverna

Beste zusters, geassocieerde leden en wie zich met ons verbonden voelt.

Bij gelegenheid van het feest van de H. Franciscus en de gedenkdag van onze stichteres Moeder M. Clara Pfänder wil ik dit nieuwe nummer van ons “Open venster” graag openen. Op 4 oktober waren we bijeen om te vieren en te danken voor ons leven als volgeling van Christus en Franciscus, om samen te bevestigen vanuit welke bewogenheid wij bij elkaar horen, om uit te drukken dat wij het evangelie en onze Franciscaanse spiritualiteit als de voornaamste voedingsbron zien van ons leven. Zo af en toe moet je dat ook echt vieren met elkaar; aan elkaar laten ervaren dat we bij elkaar horen, niet alleen zingend en biddend, maar ook dat we elkaar daadwerkelijk willen ontmoeten, door een gezellige babbel, een kop koffie en een glaasje. Moge de vreugde van Franciscus en de geest van Moeder M. Clara zo levend zijn onder ons, dat we een zegen zijn in het hart van de wereld en dat we blijven zoeken naar waar het hart van de wereld voor ieder van ons en voor ons samen vandaag zich bevindt.

Ik wens u allen veel leesplezier!

Zr. Auxiline Bergen

Eenvoud

*Als we eenvoudig beginnen
de dingen en de mensen
te aanvaarden zoals ze zijn;
als we de vogels de vogels laten
en de lelies op het veld lelies;
als we de wolf de wolf laten
en zorg voor hem dragen;
als we de tijd nemen
zoals hij komt
en zoals hij weer gaat;
ach, wie weet, worden wij dan
zelf eenvoudig wie we zijn...*

Zomerfeest

Het zomerfeest begint al weken van te voren met voorbereidingen waar de zusters niets van weten. Wat duidelijk zichtbaar is, is dat een aantal contactpersonen met vrijwilligers zeer druk in de weer zijn. De feestelijke toon is gezet en nieuwsgierig wordt door de zusters af en toe gevraagd of alle voorbereidingen goed gaan. De zusters is om hulp gevraagd want wat is een zomerfeest zonder mooi weer? Er wordt een worst gekocht voor Moeder Clara en gebeden voor mooi weer. De worst gaat naar de armen zodat mooi weer verzekerd wordt. Op de dag zelf, 8 augustus, beginnen we met een klein zonnetje. Toch

vindt het grootste deel van het feest binnen plaats. Buiten is een Gouwe Ouwe Tourhalte: de zusters kunnen voor een ritje in een elektrische kar over het Kloosterterrein. De ochtend is begonnen met gouden oude kopjes voor de koffie en met het aansteken van de “levenskaarsen” met een verhaal van Mirjam. Zuster Leona had een prachtig oud Novenengebed ter ere van het Heilig Huisgezin. Dat

het thema “Gouwe Ouwe” was werd de zusters later pas duidelijk! Met gouwe ouwe liedjes van Wim Zonneveld vertolkt door vrijwilligers Fred de Waard en Jan Pouw. Uiteraard werd er uit volle borst meegezongen door iedereen aanwezig: zusters, vrijwilligers en medewerkers. De hele ochtend waren kraampjes gevuld met activiteiten, zelfs ballonnen gevuld met water werden door de zusters gegooid. Met een gouden kroon op de foto mocht natuurlijk niet ontbreken. De middagmaaltijd werd al voorbereid onder een grote parasol buiten door de Eurestploeg. Edwin ging poffertjes bakken en Wil was hard aan de slag om ‘drie in de pan’ voor de zusters te bakken. Het middagprogramma was door Ellen geregeld en er was een fantastisch muziekprogramma met zeer oude liedjes. Heerlijk om van te genieten met elkaar. Ook een klein dansje op de Atriumvloer maakte de sfeer van de regenachtige middag zeer zonnig. Onder het genot van ‘ouwe wijvenkoek’ bij de thee hadden we later een heerlijke eigengemaakte sangria van Edwin met een hapje. De middag sloten we af met een oud Franciscuslied

en het Zonnelied. Het was een hele fijn dag met elkaar. De zusters hebben genoten vooral ook van de samenhang. De goede vertrouwde samenwerking van medewerkers met al die vele vrijwilligers die zo graag hun steentje bijdragen op een bijzondere dag als deze voor de zusters. Het was weer een voorrecht om te mogen organiseren!

De Zuiderzee ballade in Volendam

Zo in het voorjaar hoorde ik al: “zouden we nog een dagje uitgaan en dan waarheen?” Het werd Volendam. Op verzoek van Wil ging ik mee omdat ik het “verhaaltje” moest schrijven. Het vertrek was om half elf met twee mooie bussen van Bovo tours, een grote en een kleine bus. Het werd in Volendam vis eten. Vol verwachting klopte ons hart. We hadden wat pech bij het wegrijden, de lantaarnpaal en een grote vuilniswagen stonden in de weg. Geduld is een schone zaak!

En daar gingen we dan. Het was heel druk op de weg. Het viel wel op dat we alle rode stoplichten kregen te verwerken. Uiteindelijk kwamen we in Volendam aan met zijn nauwe straatjes met leuke winkeltjes waar popjes in klederdracht te koop waren. Mooi geschilderde klompen met figuurtjes, vaasjes en dergelijke. De bus kon net stapvoets door de straatjes. Wat ik jammer vond, is dat ik geen molens en klederdracht gezien heb. De huisjes waren wel gezellig met een trapje en sommigen met een zitje ervoor.

Het mooie hotel restaurant De Spaander lag daar te schitteren, 'n pracht zo schoon en met hout betimmerd. In Spaander hangen veel mooie schilderijen van het dorp Volendam. Dat was in vroegere tijden vaak de betaling van een maaltijd. Je keek uit op een rijtje huizen aan de rand van het IJsselmeer, een heel groot water met heel veel zeilboten. Aan de waterkant waren in het water een soort dakpannen rechtop geplaatst waar door de wind opgezweept water spatte en dat spoot in straaltjes omhoog.

Maar het werd tijd om te eten in een mooie en gezellige zaal met uitzicht op de huisjes en het spartelende en bevaren water. We aten aan een mooi gedekte tafel en kregen vissoep en tomatensoep aangeboden. Ook waren er broodjes met vis of vlees en een broodje met kaas. En er stonden schoteltjes met haring en kibbeling op tafel. Tot slot kregen wij ijs met een dot slagroom met een wafel en koffie of thee. Ik denk dat het best heeft gesmaakt.

Maar aan alles komt een einde en het werd weer tijd om naar huis toe te gaan. Op het smalle wegennet van Volendam reden we weer stapvoets en op een moment dat we even moesten wachten zag ik in een plas een moeder meerkoet met 6 kleine meerkoetjes die lekker in het water spartelden. Daarna kwamen we weer op de grote zeer drukke weg richting Amsterdam West. Ongeveer om kwart voor vijf waren we thuis en werden we ontvangen met een heerlijk flesje fris. Wil heeft de chauffeurs hartelijk bedankt voor de mooie dag. Met heel veel dank aan allen die voor ons zo'n mooie dag hebben verzorgd. We hebben genoten.

Zr. Nicoletta Stokman

Naar de Langevelderslag

Op maandag 28 augustus stond een uitje gepland met de zusters van de Tuinkamer naar het duin- en strandgebied de Langevelderslag. Het was spannend vooral vanwege de vraag of het weer zou meewerken. En dat deed het, het was een prachtige, zonovergoten dag! Om 15.00 uur reed de taxi voor en samen met Ellen, Marlies en Kelly van de ZorgSpecialist stapten de zusters in. Aan het strand wachtte de strandrups: een voertuig dat kan rijden op het strand dicht langs de vloedlijn. We genoten allemaal van de zon op onze gezichten, de wind door onze haren, het ruisen van de zee en het water dat glinsterde van de zon. We zagen meeuwen op de zandbanken en grote en kleine mensen die enthousiast naar ons zwaaiden.

Voor ons als medewerkers was het een feest om de zusters te zien genieten van het water, het strandgebeuren en van de warmte op hun gezichten. Na een rit van ongeveer een uur keerden we terug naar het strandpaviljoen voor koffie en appeltaart. Ook daar genoten we en vooral van de kleine kinderen die daar rondliepen! Om zes uur reed de taxi weer voor en keerden we voldaan naar huis!

Marlies Roelofs

Elly 12 ½ jaar in dienst

Op dinsdag 12 september werd Elly in het zonnetje gezet omdat ze 12½ jaar in dienst is bij Alverna. Samen met haar man, zoons en schoondochters en niet te vergeten haar moeder werd ze hartelijk ontvangen door Peter Tops in het Atrium waar ze bij

binnenkomst werd toegezongen door de zusters. Daarna was er koffie met iets lekkers. Het was een hele speciale dag voor haar; een jubileum dat werd gevierd maar ze was die dag ook 38 jaar getrouwd en haar middelste zoon werd 28 jaar! Er waren veel zusters en collega's aanwezig maar ook vrijwilligers en geassocieerden. Kortom het was gezellig druk.

Namens de organisatie feliciteerde Peter haar met een mooie speech, een enveloppe en bloemen. Daarna was Marianne van de receptie aan de beurt om Elly toe te spreken namens haar directe collega's. Annemieke deed een woordje in naam van de zusters waarna zr. Antonella namens de zusters een cadeau aanbood, een mooi Mariabeeldje. Toen was het tijd voor een drankje. Elly wilde graag bier en de contactpersonen hadden daarvoor gezorgd. Er was een klein biervaatje gekocht en bierpullen. Het was een schot in de roos! Ze lieten het zich goed smaken.

Na het drankje deden de receptionistes nog een klein toneelstukje waar ook Peter Tops aan meedeed. Daarna ontving zij van hen een cadeautje en bloemen. De middag was rond 16.30 uur afgelopen. Elly en haar familie gingen thuis nog even door met het vieren van haar trouwdag en de verjaardag van haar zoon. Het was een hele geslaagde middag waar Elly heel tevreden op terug kijkt!

Marianne Groenendijk en Linda Spreeuw (receptie)

Begin en einde; een nieuw jaar Levensverdieping

‘Marc van de Ark’ beet de spits af van het nieuwe jaarprogramma van de commissie Levensverdieping. Marc Wopereis is een van de initiatiefnemers van een Ark-gemeenschap in de regio Haarlem. De zusters van de Goede Herder hebben de mensen van de Ark uitgekozen om hun landgoed een nieuwe, goede bestemming te geven. De Ark is een wereldwijde beweging van gezamenlijk wonen, werken en vieren van mensen met en zonder verstandelijke beperking. De priester-schrijver Henri Nouwen woonde in Canada in een Ark-huis en beschreef in zijn boeken ‘Eindelijk Thuis’ en ‘Adam’ hoezeer dit samenleven hem leerde om al zijn harnassen en schone schijn te laten vallen. De verstandelijk beperkte mensen bleken hem zoveel te leren te hebben. Inmiddels zijn er 150 van dergelijke

gemeenschappen in de wereld. Marc vertelde ons dat naast Gouda nu in Bloemendaal aan een tweede Nederlandse Ark-gemeenschap wordt gewerkt. Er is al een grote groentetuin en werkplaats, waar samen gewerkt wordt. Op vrijdagmiddag is er wekelijks een viering. En sinds kort is er echt gestart met het wonen op het landgoed.

We waren onder de indruk van het idealisme en het werk dat er verzet wordt. Sommige zusters zeiden: als ik wat jonger was zou ik zo mee gaan helpen. Dit project raakt aan wat de zusters zelf altijd belangrijk vonden in hun leven: zorg voor mensen die minder kansen hebben gekregen. Zo blijkt de Ark een van de vele manieren waarop de idealen van de religieuzen worden voortgezet en uitgedragen.

Dat deze informatie van ‘buiten’ naar ‘binnen’, dus vanuit stad en land naar Klooster Alverna wordt gebracht is precies wat de Commissie Levensverdieping wil doen. Nieuwe initiatieven en inspirerende voorbeelden een podium geven om energie van te krijgen en bezield door te worden. Zr. Bep Korfage heeft vanaf het begin, meer dan 20 jaar geleden, altijd hard getrokken aan de commissie. We moeten onze oren en hart open blijven houden voor wat er elders gebeurt! Sociaal en spiritueel kunnen andere mensen, leefwijzen, projecten ons helpen ons leven te verdiepen. Daarom gaat de Commissie Levensverdieping ‘gewoon’ verder, ook al stopt zr Bep er mee. Het is mooi geweest. Anderen mogen het stokje overnemen. Ze laat een gemotiveerde commissie achter die begrijpt waar het haar altijd om te doen was. Aan het eind van de bijeenkomst over de Ark dankte zr. Auxiline

zr. Bep hartelijk voor haar inzet en haar spirituele gedrevenheid in deze commissie. Zr. Auxiline memoreerde de verschillende perioden in de commissie waaronder de samenwerking met de Franciscanessen van Bennebroek en de mooie programma's die daar uit voortkwamen. Bloemen en applaus voor zr Bep! Die op haar beurt alle zusters en commissieleden bedankte voor de goede aandacht die er altijd is. Laten we vooral doorgaan.

Mirjam Wolthuis

Afscheid van contactpersoon Wil Eskes

Eigenlijk was het een beetje teveel tegelijk voor Wil Eskes, toen ze vier dagen na de begrafenis van haar moeder vanwege haar pensionering afscheid nam van Klooster Alverna. Want opeens was er wel heel veel voorbij. Dus het werd een afscheid met een lach en een traan. Gelukkig hadden de collega-contactpersonen, aangevuld met Marlies, Gré en Mirjam een geweldig vrolijk spel opgevoerd waardoor de lach kon overheersen die middag. Ze speelden het televisiespel Wie van de Drie na, waarbij drie mensen allemaal zeiden zuster Wilfrieda Eskes te zijn. Door vragen te stellen kreeg de zaal al snel een vermoeden van wie de ware zuster Wilfrieda was. Deze Wilfrieda ging uittreden na 10 jaar, en zag de kans schoon om een aantal zaken in de organisatie van het klooster die haar zeer aan het hart gingen, nog eens bij iedereen onder de aandacht te brengen. Els bleek zich heel goed ingeleefd te hebben in Wil.

Vele dankwoorden klonken in de verschillende speeches. De betrokkenheid bij de zusters en haar tomeloze inzet werden bejubeld, haar oog voor details en schoonheid, en ook dat ze wel eens kon 'ontploffen' als het niet liep zoals zij het wilde. We hebben haar bijzonder hartelijk bedankt en al het goede toegewenst voor de toekomst, maar eerst maar eens rust om alle emoties te laten bezinken en te ontdekken wat voor moois het leven verder nog in petto kan hebben. Met de komst van Annemieke van der Brugge als nieuwe contactpersoon is binnen het klooster de zorg voor de zusters en de feestelijke activiteiten in ieder geval in goede handen.

Mirjam Wolthuis

Als een boom ben je

“Als een boom ben je, wortelend waar water stroomt, vol van vrucht en blad dat niet zal dorren.”

Deze tekst van psalm 1 heeft voor mij een diepere betekenis. 15 oktober is het 65 jaar geleden dat ik ben ingetreden ben samen met zeven andere belangstellenden. Al een paar maal was ik als kandidaatje naar Alverna afgereisd. Vooral het bos dat onderdeel is van het kloostercomplex fascineerde me. In West-Friesland had je immers vooral weide- en bouwland!

Eenmaal postulant mocht je niet zonder een zwarte zuster het bos in. Ook voor de eerstejaars novicen gold dit verbod. Gelukkig waren we toevertrouwd aan de goede zorgen van vier geprofeste zusters: zr. Camilla (postulantenmoeder), zr. Oliva (naaizuster)

“dat is niet fijn hoor, zuster” placht zij te zeggen als iemand iets deed wat niet paste. Verder zr. Simonia, verantwoordelijk voor de schoonmaak van de cellen en gangen en last but not least zr. Magdalene (novicenmeesteres). Zij namen ons zondags mee en zo konden we genieten van bos en park rond het gebouwencomplex. Door de week mocht je vrij naar buiten om bij voorbeeld je rozenkrans te bidden. Ik liep dan altijd dezelfde ronde:

beginnend bij de Lourdesgrot, langs het kruis dat uitkeek op het spoor, het H. Hartbeeld en daarna langs het bos, stilstaand bij St. Jozef, even het pad op naar St. Franciscus en ik eindigde op het kerkhof. Gelukkig mocht ik enkele jaren in Alverna blijven wonen vanwege mijn kweekschoolperiode. In die tijd heb ik intens van het bos genoten in alle seizoenen. Vooral in het voorjaar als het krentenlaantje er paradijselijk bij lag. Maar ook in de herfst als de paddenstoelen rijpten. In de zomermaanden mocht je tijdens de retraite ook je officie buiten bidden. Wat een stilte: je knikte vriendelijk naar elkaar maar je sprak niet. Zr. Gerlandis is voor mij een inspirerende vrouw geweest: zij wist precies welke vogels er huisden en hoe je ze kon herkennen. Via de biologielessen kregen bomen en struiken een naam.

In de jaren zeventig hielden we met Jacques Bloems een bezinning op het Zonnelied in het bos. Een opdracht was om iets uit te zoeken wat voor ons inspirerend was. Al peinzend kwam ik bij een boom – een linde – die met zijn wortels in het watertje stond dat uit de grond in de duinen opwelt, door het bos stroomt en in de gracht uitmondt. Het beeld raakte me: dicht bij de bron blijven en van daaruit omhoog groeien en blad en vrucht voortbrengen. Het licht zoekend en de levenssappen hun werk laten doen. Deze boom is voor mij altijd een symbool gebleven! Ik heb hem vaak bezocht en soms zelfs voorzichtig aangeraakt. Wat was dat schrikken toen ik op een dag een grote stapel omgehakte boomstammen zag. Hij zou toch niet?? Het was wel geinig dat er een bordje bij stond:

deze stapel niet beklommen! Voor wie gold dat verbod? Gelukkig is mijn boom het lot van de andere bespaard gebleven. Dankzij de goede zorgen van het Noord-Hollands Landschap krijgt hij nu nog meer licht en uiteraard droogt ook de bron minder snel op. Zoals mijn boom wil ik geworteld blijven in het Mysterie dat we ook God of de Levende noemen.

Birgitte Schäpe

**De boom in het bos
liet in de herfst alles los.
Alles liet hij gaan.
Hij fluisterde zacht:
loslaten is nodig
om sterker in 't leven
te staan.**

Gedicht: onbekend
Bewerking: Dieuwke van der Meer

Wist u...

Het apenstaartje @ dat gebruikt wordt in e-mailadressen, werd in de handel in de Venetiaanse tijd (16de eeuw) gebruikt als afkorting voor “amphora” (Grieks voor kruik), een maateenheid uit het oude Griekenland en Rome. In de 19de eeuw ging het “voor de prijs van” betekenen en later verscheen het op schrijf- en telmachines. De keuze van het antieke symbool als kern van het virtuele tijdperk werd in het begin van de jaren zeventig gemaakt door de bedenker van e-mail; hij had voor zijn systeem een weinig gebruikt teken nodig tussen naam van de ontvanger en het adres van de provider. Het is goed opierendag even stil te staan bij de aap als bedreigde diersoort en zijn staartje!

Birgitte Schäpe

Bron: Mariakalender

Verslag van zr. Bea uit Amerika over haar bezoek aan Nederland

Z. Auxiline verwelkomde mij in Nederland en vertelde over de stand van zaken in de Regio. Tijdens de regio-ochtend, de dag na mijn aankomst, werden ook de zusters bijgepraat over de nieuwe statuten en andere ontwikkelingen. Op verzoek van de zusters heb ik later die week verteld over het werk van de JPIC en over de landen die ik inmiddels bezocht heb. Wat houdt onze medezusters in Brazilië, Malawi, Duitsland, Frankrijk en Roemenië bezig? De Nederlandse zusters vertelden mij wat hen aan het hart gaat.

De zusters zijn ongerust over oorlogen en over de klimaatveranderingen. Zij beseffen dat hun laag liggende land echt bedreigd kan gaan worden door de stijgende zeespiegel. De “Groene Top” uit 2016 mist zijn uitwerking niet. Het gras wordt anders gemaaid zodat er meer bloemen kunnen groeien en meer bijen en vlinders actief blijven. Ook de meerkoetjes en hun jongen hebben zo een leefomgeving om in te schuilen. Per week is er nu één vegetarische dag. En er wordt nagedacht over meer zonnepanelen op het huis. Er wordt plastic ingezameld. Wijlen zr. Rita gebruikte plastic tasjes om kleedjes mee te weven. Nederlanders moeten tegenwoordig betalen voor plastic tasjes; zo wordt het gebruik van eigen tassen gestimuleerd.

Er is een groep van ongeveer 20 zusters die dekentjes, shawls, truien en mutsen breiën voor armen in Roemenië en elders. Ook wordt er gebeden voor weeskinderen sinds een televisieprogramma over Roemeense kindertehuizen grote indruk maakte. Verder had ik met diverse

individuele zusters een ontmoeting: zr. Agaath breidt voor kinderen die in de buurt van Tjsernobyl in de Oekraïne leven. Zij organiseert de breigroep elke week. Met zr. Renate sprak ik over hoe het gaat in de Nederlandse Regio. Ook werd ik rondgeleid in de appartementen van zr. Renate en zr. Agaath. Wat een mooi uitzicht hebben zij op de landerijen waar vaak paarden grazen. Het hele landgoed van de zusters is zo mooi met alle bloemen, bomen en struiken! Zr. Bernadette was JPIC contactpersoon in Nederland toen ik haar in 2001 ontmoette. Nu volgt ze alles op afstand met grote interesse. Samen met zr. Johanna organiseert zij de bibliotheek. Ook was ik te gast bij zr. Siegfrieda. Zij breidt Nijntjes (Miffies in het Engels), die ze verkoopt voor wat iemand er voor kan of wil betalen. De opbrengst gaat vooral naar kinderen in oorlogsgebieden, zoals in Syrië de afgelopen jaren. Die Nijntjes zijn over de hele wereld verspreid geraakt. Ik ben dankbaar dat ik van zr. Siegfrieda een Nijntje heb gekregen: wat een schat.

Ook bezocht ik zr. Odilia, die met hulp van haar zus wonderschone kaarten maakt. Dat is haar missie. Wat een vaardigheid vraagt dat! Ze heeft mij het hele proces van kaarten maken gedemonstreerd. Ze gebruikt een speciale machine om fijne patronen te embossen en later te bewerken. Het geldt dat ze hiermee verdient gaat naar goede doelen, in en buiten Nederland.

Met Mirjam, de huidige JPIC-contactpersoon voor de Nederlandse regio, ging ik op bezoek bij het Jeannette Noëlhuis in Amsterdam. Voor het Jeannette Noëlhuis in Amsterdam zamelen de zusters huishoudelijke artikelen en breiwerk in en al het andere dat ze nodig hebben. In het Noëlhuis wonen 8 kerngroep leden met tijdelijke bewoners die gevlucht zijn uit Afrika of het Midden Oosten. Terwijl zij wachten op duidelijkheid over hun status in Nederland leren zij Nederlands en stimuleert het Noëlhuis hen om een leven op te bouwen. Iedereen helpt in het huis met koken, afwassen en schoonmaken. Mirjam en ik waren vereerd mee te mogen doen aan hun vespers. Daarna hebben we met alle aanwezigen gesproken.

Ook had ik een afspraak met Anneke Caspers, de vorige JPIC-contactpersoon voor Nederland. Ze is nog altijd heel betrokken. Zij vertelde mij van het Centrum La Lumière voor moeders in Togo, Afrika. Sinds augustus 2012 ondersteunt dit centrum moeders die proberen zelfstandig een inkomen te verdienen. Tegelijk wil dit project van Anneke ook een huis bouwen waar de vrouwen kunnen werken en voor een kinderverblijf. Dit project wordt ook door de parochie van Schalkwijk ondersteund.

Een ander bezoek bracht me in Voorhout, waar zr. Auxiline woont. En iets verderop woont zr. Trees. Hun woningen maken deel uit van een complex waar de Broeders van O.L. Vrouw van Zeven Smarten wonen. Ook diverse andere congregaties zijn daar aanwezig. Het leidde tot mooie gesprekken terwijl we in de zon achter haar huis zaten met uitzicht op bloemen en velden. Hoogtepunt van mijn verblijf in Nederland was, natuurlijk,

het bezoekje aan zee dat we op de terugweg naar Aerdenhout maakten. Anders was mijn bezoek aan Nederland niet compleet geweest want de zee en Nederland horen bij elkaar. De warme zon en de zoute mist maakten het uitzicht over die weidse, machtige zee nog mooier.

Ik dank alle zusters, leken en medewerkers van harte voor dit goede en inspirerende bezoek aan Nederland. Dank aan iedereen die het werk van en voor de JPIC gaande houdt, nu en in het verleden. De komende jaren hoop ik steeds weer verhalen van toewijding en inspanning voor de aarde, de armen en de vrede te blijven verzamelen en verspreiden. Moge God onze gezamenlijke inspanningen zegenen.

Zr. Bea Hernandez (verslag vertaald en ingekort door Mirjam Wolthuis)

Uit de franciscaanse wereld

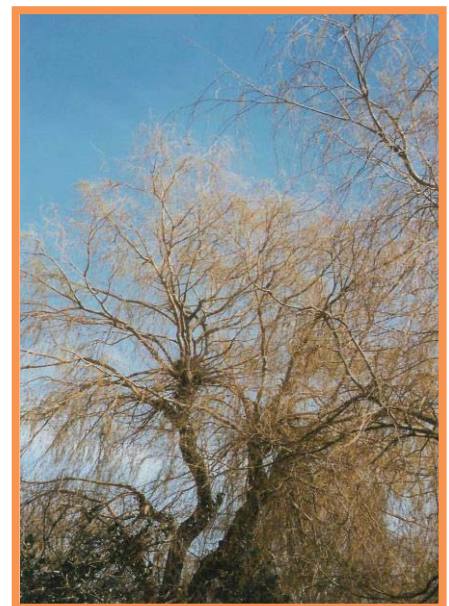
Op 22 augustus komt een twintigtal minderbroeders, clarissen en leden van de Orde van Franciscaanse Seculieren (OFS) bijeen in het kapucijnenklooster in 's-Hertogenbosch. Het begin van een uniek project: samen vorm geven aan de franciscaanse inspiratie. Hoe kunnen de pastorale inzet van de broeders, de contemplatieve inslag van de zusters en de maatschappij betrokken spiritualiteit van de leken elkaar versterken in een gezamenlijke presentatie?

“Aan dit project gaat de orde een groot avontuur aan. Het werd mogelijk omdat de orde jongere broeders heeft die de schouders er onder willen zetten. En ook omdat het bestuur van de kapucijnen deze onderneming een goede kans van slagen wilde geven door mee te denken en bereid was het pand aan de medebroeders franciscanen te verkopen” aldus Guy Dilweg ofm, voorzitter van de werkgroep.

Marcel Paulussen ofm:

“Op de kast van mijn kamer ligt een boomtak uit onze tuin. Twee werelden: de kast is vierhoekig net als onze huizen, steden en ons denken dat in laatjes moet passen. Een boom heeft niets daarvan. Dat raakt me heel diep, want aan de werken van de boom kent men de schepper”.

De foto is gemaakt in het Haarlemmermeersebos. Heel duidelijk zie je de groei en contouren van deze boom, hij/zij volgt haar eigen weg. Aan het zijn en wezen van de boom zou je de schepper kunnen herkennen als je open staat voor wat de natuur ons openbaart.

“Niet storen” Broeder franciscaan Lemmers:

Op een bankje zitten ze bij elkaar, armen om elkaar heen geslagen, zich helemaal niet bewust van hun omgeving. Ze zien ook niet de vreemdeling, een man die de weg kwijt is. Hij keek in het rond, maar er was niemand aan wie hij het zou kunnen vragen. Alleen aan het verliefde stelletje op de bank. Kan hij eigenlijk wel binnen dringen tijdens zo'n intiem moment? Nee natuurlijk niet. Die twee waren met

tweeën één. Maar een mens alleen kan ook wel eens met tweeën één zijn. Als iemand in gedachten is verzonken, bezig is met wat van echt belang is. Als iemand echt op gaat in gebed. Er zijn mensen die zo opgaan in gebed dat ze met hun tweeën één zijn. Mag je een biddend mens op dat moment storen? Broeder Lemmens zegt: “ook al ben je iemand van de kerk, je bent en blijft een buitenstaander bij alles wat er speelt tussen een mens en zijn God”.

Zr. Renate Miedema

Stem in de Stad

Het schuldhulpproject bij Stem in de Stad, als hulp voor volwassenen bij financiële problemen, heeft ondersteuning gekregen van Moneyfit dat is opgezet voor begeleiding van jongeren bij het omgaan met geld en financiën. De schuldhulp projecten hebben er 15 gediplomeerde krachten bij gekregen, het aantal ligt nu op 36. Wethouder Joyce Langenacker van de gemeente reikte vol trots de 15 certificaten uit. “Uniek aan de schuldhulp bij Stem in de Stad is, dat het midden in de samenleving van Haarlem staat en dat de coaches vierentwintig uur per dag beschikbaar zijn en wekelijks op huisbezoek

MoneyFit

voor jongeren
door jongeren

gaan,” zegt de wethouder. De coördinatoren bij Stem in de Stad vertellen dat ze erg blij zijn met het nieuwe project om jonge mensen te helpen van Moneyfit.

Zr. Renate Miedema

Agenda gezamenlijke kerken van Haarlem-Schalkwijk

Woensdag 25 oktober 2017: Maarten Luther, 500 jaar Reformatie.

Aanvang 20.00 uur Apostolisch Genootschap.

Lezing door drs. Marthe de Vries. Marthe is theoloog met als specialisatie Kerkgeschiedenis. Ze is voorganger van de vrijzinnige geloofsgemeenschap Wassenaar.

Woensdag 22 november 2017: Een gebroken wereld.

Aanvang 20.00 uur in de Moeder van de Verlosser kerk.

Inleiding door Hans van der Heiden, Haarlems theoloog en oud predikant naar aanleiding van zijn Nederlandse vertaling van een boek van Jonathan Sacks over de uitdaging waarvoor de verschillende religies in deze tijd staan: hoe kunnen we, met alle verschillen, toch in vrede samenleven en samenwerken aan meer rechtvaardigheid?

Woensdag 29 november 2017: Maaltijd rond het thema De grote verandering.

Aanvang 17.30 uur in de Ontmoetingskerk. Kosten 7,50 euro inclusief koffie vooraf en een drankje tijdens het diner. Intekenen bij één van de drie kerken.

Een mensenleven zit vol met veranderingen en overgangen. Sommige veranderingen zijn groot en bepalen je leven. Een grote verandering kan fijn, maar ook pijnlijk en ongemakkelijk zijn. Tijdens de maaltijd praten we met elkaar over een grote verandering in ons leven.

Adresgegevens in Haarlem:

Ontmoetingskerk

Frankrijklaan 4

Moeder van de Verlosserkerk

Professor Eijkmanlaan 48

Apostolisch Genootschap

Laan van Berlijn 254

Ontmoeten

Ontmoeten is

kijken en zien, luisteren en horen
verbazen en verwonderen.

Echt zien en horen, horen wat de ander zegt
in plaats van wat je zou willen horen

Ontmoeten is een avontuur,
open staan voor de ander
open staan voor je omgeving.

Ontmoeten is jezelf tegenkomen
in de ogen van de ander,
die een spiegel zijn voor jezelf

Ontmoeten is de ander
het beste van jezelf laten zien
en het beste in de ander willen ontdekken.

Ontmoeten is de ruimte krijgen
en de ander de ruimte geven,
zodat je allebei de wereld kunt ontdekken.

Ontmoeten is jezelf kunnen zijn, samen groeien.
Elke ontmoeting is een nieuw begin...

Auteurs: Feijer en Van IJendoorn

Nieuws uit Duitsland

Deelname aan een mensenketen.

Twee Konoinia leden, Regina Waltz en Gisela Engel hebben deelgenomen aan een “mensenketen” in Tihange, België. In Tihange staan vanaf 2012 twee atoomreactoren, die bij een storing kunnen scheuren. Dit kan elk ogenblik gebeuren en dan zullen de nucleaire wolken niet bij de Belgisch-Duitse grens stoppen, maar een heel groot gebied bereiken.

Omdat Regina en Gisela aan de Belgisch-Duitse grens wonen, maken ze zich grote zorgen. Samen met 50.000 mensen uit Nederland, België, Duitsland, Frankrijk en Oostenrijk hebben ze deelgenomen aan een mensenketen. Ze zijn heel duidelijk franciscaans georiënteerd: Vrede, Gerechtigheid en Heelheid van de schepping. Gelukkig heeft de Duitse regering een alternatieve stroomvoorzorging aan België aangeboden.

Terug naar Indonesië

De zusters Melania en Eligia, die elf maanden in Duitsland hebben gewerkt, zijn terug naar Indonesië. Ze zijn blij dat ze na elf maanden hun familie weer terug zien. Maar... zeggen ze: "We hadden de tijd in Duitsland toch niet willen missen". Het was een intensieve tijd met veel indrukken, cursussen en bijeenkomsten. Vooral de Duitse taal met haar grammatica was niet zo gemakkelijk te leren. Daar de Indonesische taal geen tijdsvormen kent van bijvoorbeeld gaan, ging, gegaan. De zusters hebben elf maanden in de moederhuis gemeenschap gewoond en ze hebben gewerkt in het Altesheim St. Clara.

Een uitstapje naar Bad Lippspringe op 6 juli 2017

Wat een onderneming! Moedig om met 68 personen op pad te gaan, per bus met aanhanger waar 21 rolstoelen en 5 rollators in konden. Er heerste een vrolijke sfeer. Alles was tot in de puntjes georganiseerd: transport, middageten, medicamenten, het gaan naar toilet en koffie en thee in de Bollerwagen. Aan dit uitstapje namen 20 zusters uit St. Clara deel en de zusters uit het moederhuis. Na een lekkere maaltijd kon men nog genieten van een heerlijke kop koffie in het mooie Wald. Elke zuster had een Missionar auf Zeit tot haar beschikking. De Mazlerinnen hebben heel erg van dit uitstapje met de zusters genoten. Ze hebben goede gesprekken gevoerd. Ze zeiden: “voor ons was het of we een uitstapje maakten met een hele grote familie”.

Het bezoek van zr. Beatrice aan Herten

Zr. Beatrice Hernandez heeft in Duitsland diverse plaatsen bezocht in het kader van JPIC. De foto laat zien dat ze met zr. Carola naar Herten is gereisd om kennis te nemen van de projecten van de zusters Stefanie Müllenborn, Daniella Lieszke en geassocieerd lid Doris Wetzel.

Je keren naar God en de mensen

In Herten vond in de loop van dit jaar een Franciscaans Forum plaats. De aanleiding van dit Franciscaanse Forum was het Gouden Kloosterfeest van de zusters Daniëlla Lieszke en Stefanie Müllenborn. Deze twee zusters zijn meer dan de helft van hun leeftijd, 30 jaar, in Herten actief in Caritas. Zr. Daniëlla runt daar een winkel van betaalbare voedingsmiddelen. Zr. Stefanie is hulp en toeverlaat voor vluchtelingen en Doris Wetzel, geassocieerd lid, biedt met haar Kinderland een winkel voor kinderen. Pater Thomas Dienberg stelde zich de vraag: “Wat zijn de kenmerken van de franciscaanse Caritas?”

Volgens hem is waarnemen, luisteren en willen verstaan de grondhouding voor het je keren naar God en de mensen. Bij het Forum waren zeer veel gasten uitgenodigd. Het werd een zeer drukke en interessante dag.

Van links naar rechts: Doris Wetzel, Rolf Schettler, Fred Toplak, zr. M. Daniela Ließke, Pater Prof. Dr. Thomas Dienberg OFMCap, zr. M. Stefanie Müllenborn, Hans-Josef Engberding en Matthias Müller.

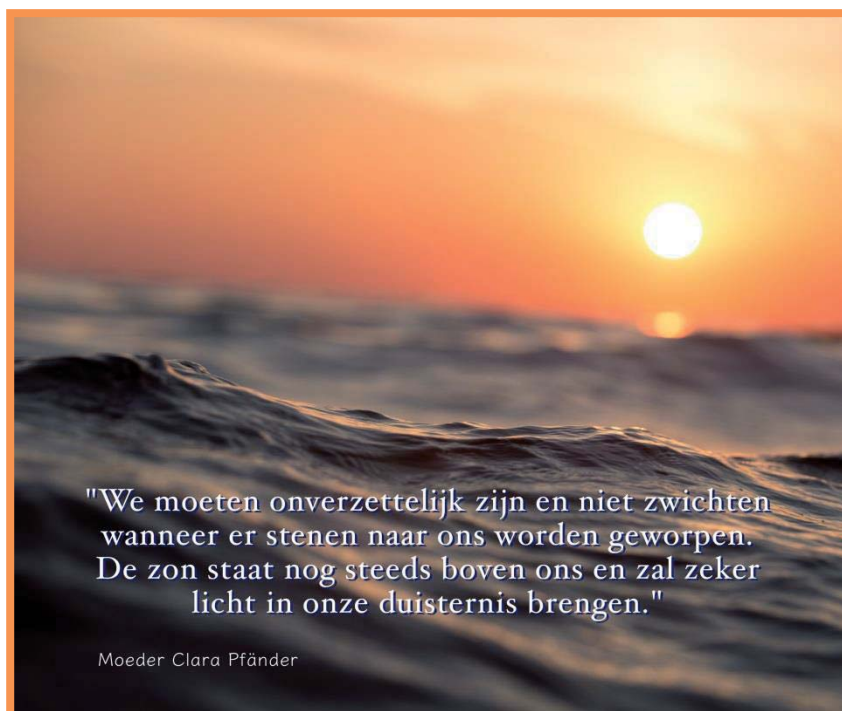
Nieuws van JPIC

Zuster Beatrice uit Amerika, coördinator van de commissie JPIC, heeft alle provincies en regio's van de congregatie teksten gestuurd ter bezinning. Want de periode van 17 september tot en met 8 oktober is uitgeroepen tot het jaargetijde van Vrede en Geweldloosheid. Voor Paus Franciscus draait het hele jaar 2017 om dit thema. Er is immers zoveel oorlog en geweld dat we daarom alles moeten doen wat in ons vermogen ligt om vrede en geweldloosheid te bevorderen. Biddend, mediterend kunnen we bijdragen. Maar ook, door zelf in de kleinste contacten die we met andere mensen hebben, vredelievend te zijn in woordkeus en toon.

In zijn vredesboodschap aan het begin van 2017 schreef de Paus: *Ik wens vrede toe aan elke man en elke vrouw en aan elk kind, en bid dat het beeld en de gelijkenis van God in elke persoon ons in staat zal stellen elkaar wederkerig te erkennen als heilige gaven, bekleed met een onschatbare waardigheid. Laten we vooral in conflictsituaties deze "diepste waardigheid" respecteren en actieve geweldloosheid tot onze manier van leven maken.*

In deze geest stuurde z'r Bea ons bijzondere teksten met beelden, die op de kabelkrant (vertaald) te lezen waren, elke dag in deze periode. We hopen dat ze hun uitwerking niet missen.

Mirjam Wolthuis

Nieuws uit Indonesië

Zo te zien bloeit en groeit de provincie Indonesië nog steeds: de helft van de hele congregatie FCJM komt uit Indonesië. Er zijn 18 novicen eerstejaars en 12 tweedejaars:

30 welgeteld! 50 jonge zusters met tijdelijke gelofte en 186 voor eeuwig als je de hemel erbij optelt. Twee postulanten en nog eens 20 aspiranten, dat wil zeggen dat ze in de startblokken staan om postulant te worden maar eerst de middelbare school af moeten maken voordat ze bij de club worden toegelaten. Er is dus daar nog een grote aanwas van jonge mensen. Niet iedereen die ingetreden is doet ook de eeuwige gelofte. Ongeveer een derde doet ook de

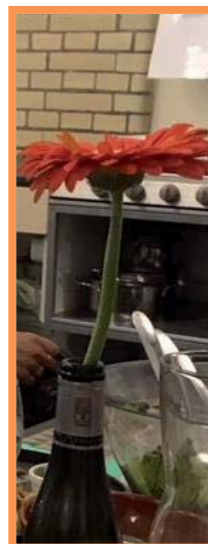
gelofte voor het leven. Dit jaar waren het er zes die na een proefperiode van 9 jaar hun jawoord gaven nadat ze door beide ouders werden afgestaan aan de congregatie. Dat is een hele mooie plechtigheid waar vroeger bij ons in Nederland niemand van de familie bij mocht zijn omdat je aan de Heer was gegeven. Dit is voor de Batak juist het omgekeerde. De inkleding is sober en er komen geen gasten of familie bij. Bij de Eeuwige Geloften zijn de vader, moeder, broers en zussen erbij en dat zijn er heel wat. Niet alleen de kinderen van de vader en moeder, maar ook van de broers en zussen van vader etc etc. Zo kunnen er wel 30 tot 40 personen het feest mee komen vieren. Als je dit optelt zijn er zo'n 400 tot 500 familieleden aanwezig. En dat betekent niet alleen samen bidden, maar ook wat er daarna komt: samen eten. Onder grote tenten zit het hele gezelschap op een mat en op plastic borden wordt rijst geschept, stukjes varkensvlees en wat rauwe groente. Daarvoor komt er nog een bakje met water langs waar je je vingers in kunt afwassen. Soms gaat dat in een bananenblad, waar hetzelfde inzit. Dat scheelt erg veel in de afwas die je na het feest hebt. Kortom, zonder eten is er geen feest. En ze zouden geen Franciscanes zijn geworden als dit bij de hele congregatie niet van pas zou zijn.

Leven en laten leven, de één is met de opbouw bezig en in een ander deel van de wereld zijn we bezig met de voltooiing. Ook dat betekent leven en laten leven.

Zr. Jeannette

Lieve zusters, hartelijk dank voor een heel leuk personeelsfeestje!

Redactie Open Venster

zr. Renate Miedema, Gré Noom, Marlies Roelofs en Muriel Liket. Met dank aan: zr. Auxiline Bergen, zr. Nicoletta Stokman, zr. Renate Miedema, zr. Jeannette van Paassen, zr. Bea Hernandez, Birgitte Schäpe, Marlies Roelofs, Mirjam Wolthuis, Els Rosenmöller, Marianne Groenendijk, Linda Spreeuw en Caroline Vellema.

Sluitingsdatum kopij kerstnummer: 20 november 2017

Aerdenhout, oktober 2017